

1. Kes loeb Teile luulet? Ta on kauaaegne Ugala näitlejanna. Mänginud filmides „Nipernaadi,“ ja „Noorelt õpitud“.

2. Kelle luulet Teile loetakse? Tema põhitegevus polnud kirjutamine, kuigi ta on avaldanud luulekogud „Mu tõne mailm“ ja „Tundelisi pärjavärsse“ ning lühiproosat, humoreske, näidendeid ja mälestusi. „Eesti kirjanike leksikonis“ (2000) on ta lehekülgedel 69-70.
3. On olemas ahvenaliste seltsi kala (*Epinephelus marginatus*), kes võiks olla kooseluseaduse pooldajate tõeline lemmik. Tegemist on hermafrodiidiga, kes elab algul emase isendina, hiljem jätkab osa isaskalana. Elukas on suur (pikkus ca 1,5 m) röövkala, kes elab kuni 50 aastat, Vahemeres Suurbritannia Prantsusmaa rannikul, aga ka Brasiilia ja Argentiina vetes. Kes ?

4. Lätlane Voldemars Avots sündis Jēkabpilsis lähedal. Oma nime venepäraseks muutnud Läti kütt Avotin sattus Eesti sõjaväkke, kus teenis välja Vabadusristi. EW-s jõudis saada kolonelleitnandiks, perekonnanime eestistas Aaviste'ks. Tema tütar [1920-2013] on tõlkinud eesti keelde Hemingway „Ja päike tõuseb“, Vonneguti „Tšempionite eine“, Lee „Tappa laulurästast“, Salingeri „Kuristik rukkis“ jne. Millist perekonnanime kandis tütar peale abiellumist 1941?
5. Milline miljonilinn? Enamik linnast asub samanimelisel saarel [499 km²]. Oli pealinn 1844-1849. Mõnikümmend kilomeetrit lääne pool asub kohalike eestlaste korralike hoonetega kogunemispark Lättemäe.
6. Millisel suveolümpiamängude kavas oleval alal võib startida nii paigalt kui ka hoogu võttes? Valitud stardiviisist tuleb vähemalt 36 tundi enne starti teada anda.
7. Küsitav on Kesk-Euroopas tekkinud 2/4 taktimõõdus iseloomuliku sünkopeeritud rütmiga rahvalik tants, mis XIX sajandi lõpul sai tuntuks, mugandus ja levis ka Eestis ning oli seltskonnatantsuna pidudel tuntud veel kuni 1950. aastateni. Anakronismina esineb tants ka Glinka ooperis „Elu tsaari eest“ Seda ka kuulete.

8. See kirjanik on sündinud 1952. aastal. Esialgu asus pere õhutusel õppima arhitektuuri, kuid loobus sellest kolme aasta pärast, asudes õppima ajakirjandust ja hakates "täisajaga" kirjanikuks. Kirjutama hakkas regulaarselt 1974. aastal. Juba ta esimene romaan "Härra Cevdet ja tema pojad" (1982) sai tähelepanu ja edu osaliseks, nagu ka teine romaan "Vaikne maja" ja kolmas "Valge loss". On saanud kuulsaks sõnavabaduse kaitsjana, mis on kaas toonud ametivõimude meelepaha ja jälitamise. 2006. Nobeli kirjanduspreemia laureaat. Kes ?
9. Koit Nook on kilvarite hästituntud, kuid Hiiumaal tähendab nook hoopis ..... Kes/mis on nook Hiiumaal? Saaremaal, kust ka Koit pärit, tähendab nook konksu.

10. Kes fotol?
Seda 1922
sündinud
vanimat
Euro-
parlamendi
saadikut on
korduvalt
surma
mõistetud.

11. Millised tähed? Nende mass on 0,075 kuni 0,5 meie Päikese massi ning seetõttu pole nad hõlpsasti vaadeldavad. Selliseid tähti on vähemalt Päikese läheduses enim.. Ka Proxima Centauri on selline täht, mis avastati väikese heleduse tõttu teleskoobiga alles 1915.
12. Aleksei Štšastnõile mõisteti Nõukogude Venemaal esimese inimesena surmaotsus. Ta sündis kindralleitnandi pojana. Jättes Rahvakomissaride Nõukogu otsuse täitmata, tegi ta riigile hiljem ainult positiivselt hinnatud suure teene. Mida tegi Štšastnõi omapead?

13. Kes on need sama perenimega näitlejad?
(sünd. 1966 ja 1941 - 1987)
Esimene on erinevates filmides mänginud nii vürst Mõškinit kui Dostojevskit ennast.
Teine paistis omal ajal silma rollidega paljudes filmides sh "12 tooli" ja "Briljantkäsi".

Sündinud 1966

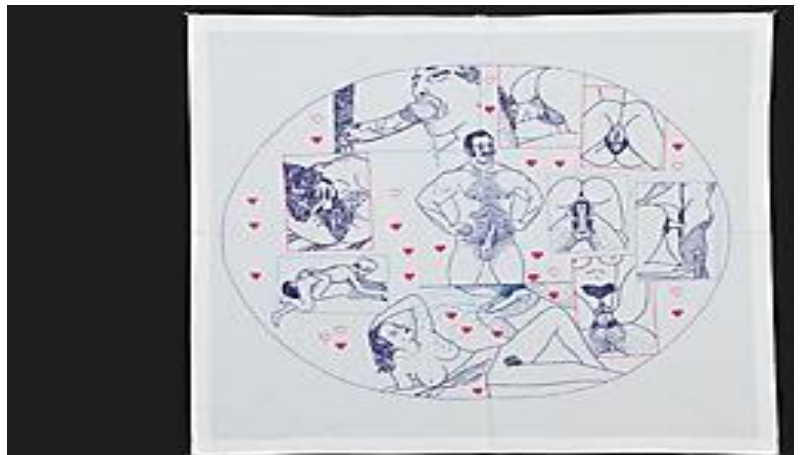
1941 - 1987

14. Kuulete rääkimas Tarvastus sündinud Maria Hardma'd [1907-1979]. Ta oli sage esineja Eesti raadios möödunud sajandi kuuekümnendatel ja seitsmekümnendatel aastatel muhedate päevakohaste lugudega. Millise esinejanimega ta oli populaarne tollaste radiokuulajate seas?

15. Mis on isa ja tütre perekonnanimi [tütrel a võrra küll pikem]? Isa Nikolai oli Nõukogude Liidu ainus parteitu minister [1989-1991], esmalt Looduskaitsekomitee esimees, hiljem Keskkonnakaitseminister. Tütar Darja abiellus 1989 Tõnu Reitamm'ega, Tänavu Europarlamendi valimistel kandideeris ta Roheliste nimekirjas.
16. .... ajalugu ulatub tagasi 17. sajandi algusesse, olles esialgselt üksnes naiste poolt esitatud vaatemäng. Moraalikaalutlustel (probleemiks oli prostitutsioon) keelati 1628. aastal naistel .....etendustel esinemine, kuid kuna ..... oli juba saavutanud laia populaarsuse, tõi see keeld kaasa pelgalt naissoost näitlejate asendamise meestega. Šogunaadi meelehärmiks ei toonud see muutus kaasa mingit arvestatavat paranemist moralis - ka meessoost näitlejad olid tihti seotud prostitutsiooniga ning etendused tõi sageli kaasa kähmlusi. Millega on tegemist ?
17. DKW nimeline ettevõtte alustas oma tegevust 1916. aastal. 1920. aastateks oli maailmas suurim mootorrattatootja, 1928 valmis esimene auto. 1932. aastal ühendati Audi, Horchi ja Wandereri autotehastega kontserniks Auto Union AG. Mida aga tähendab lühend DKW ?
18. Koonga valla elanikud kannavad kohalikus kõnepruugis naljakat nime, millist? Ilmub ka kohalik ajaleht „.....maa kuukiri“.
19. Millisel jõel Lemmaku külas avati mullu katusega Järuska sild? Jõe pikkus on 52 km. Puitsilla pikkus on 26,4 m, kandevõime viis tonni.

20. Milline mõnetuhandeline rahvas Krimmis ja Leedus? Selle juudi usku türgi-tatari rahva nimi on heebreakeelne kirjalugejad. Tuntuim sellest rahvusest oli Abram Joffe. Väidetavalt oli ka Toomas Hendrik Ilvese vanaema. Hitler alal neid juutideks ei peetud ja krematooriumi ei saadetud..
21. Kes [1927 Rapla-2014 Vana-Võidu]? Hariduselt eesti keele õpetaja on kogunud tuhandeid lehekülgi rahvapärimusi. Ta oli ka ilmatark, samuti tikkis ta umbes 50 vaipa. Ta on saanud Eesti Presidendi Rahvaluule kogumispreamia. Tema pildistatud erootilise fotokogu Eesti Rahva Muuseum hävitas, kuid tema kingitud nelja vaipa saab näha ERM-i veebilehtedel A 861-73 kuni 76.

22. Kes [1914 - 1999]? Ta astus 1931 Saksamaa kommunistliku partei liikmeks. 1942 sai Idarindel haavata ning autasustati Raudristiga. Peale sõda sattus punaarmee kätte vangi, kust aga varsti põgenes. Saksa DV-s oli siseminister, kaitseminister, Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja ja hiljem esimees. 1973-6 aga oli Riiginõukogu esimees, sisuliselt riigipea.
23. Milline uinunud vulkaan [viimane purse 750 eKr]? Selle veidi üle viie tuhande meetri kõrguse mäe külge olevat aheldatud Prometheus. 2013 tõusis mäe tippu tollane president, et vaadata riigi kõrguselt kolmandat tippu.
24. Mida toodi nii oktoobris 1990 Saksamaalt Tallinnasse suur autokoorem? Saksamaal sõideti politseiauto ees ja taga, Poolas saatsid ka automaaturid. Brestis oli vastas ENSV KGB ülem.
25. Kes? See eestlane on sündinud 1956 Riias, alates 1978 on Valmiera Draamateatri näitleja ning 2004 valiti Läti Näitlejate Ühingu esimeseks esimeheks. Lisaks tõlgib eesti keelest läti keelde. Tema vend on pastor Tallinnas.
26. Ühele eestlasele on lisrarelt omistatud aunimetus "Õiglane maailma rahvaste seas" juutide kaitsmise eest holokausti ajal. Muuhulgas päästis ta oma eluga riskides oma sõbra Isidor Levini elu. Sama aunimetuse on saanud ka tema abikaasa. Kes? Mõnikord mainitakse autasustatuna ka Krimmi eestlast Polina Lentsmani.
27. Umbes kuu aega tagasi toimusid Tartus ühed üleestilised võistlused. Mari Vaiksaar sai meeste seas kolmanda ja naiste seas neljanda koha. Kermo Randmäe tuli naiste seas (!!!) neljandaks ja meeste seas kolmandaks. Küsiks nagu Julk-Jüri - Kuda, kuda? (piisab spordialast)
28. Millise Euroopa riigi põhjapoolseimat punkti tähistab skulptuur "Valged ööd" ?

29. See isik (1881-1953) avas 1921. a. Firenze oma sadulsepaäri, kus esialgu kaubeldi lisaks sadulatele muude ratsatarvetega. Aja jooksul kaupade sortiment suurenes, äri ise kasvas ja tema nimi sai kaubamärgina tuntuks kogu maailmas. Viimased eluaastad veetis Inglismaal, suri rikka ja kuulsa mehena. Üks tema poegadest Rodolfo oli näitleja, kes kasutas kunstnikunime Mauricio d'Anora. Kes? Noorena oli Londonis liftipoiss.
30. Milline vald? 01. oktoobril 1990 sai esimesena tagasi valla staatuse. Vallas on 52 küla. Eestlaste osakaal rahvastikus on omavalitsustest suurim: 99,53%. Tänavu avati seal autode tehnöülevaatuse punkt. Valla keskusest on maakonna keskusesse 65 km, Tallinnasse 153 km.
31. Kes? Karksi-Nuias 1945 sündinud ja üleskasvanud Maret sai koos abikaasaga loa Iisraeli ümber asuda. Iisraeli asemel aga jõudis ta USA-sse elama ning Ameerika Häälde tööle. Eestis on ilmunud tema ilukirjandusraamatud „Tagasikäiguga edasi”, „Õnnega koos ” ja „Valge kassi maja”.
32. Tallinnas Laboratooriumi 22 tegutseb aktiivselt Ukraina Kreeka-Katoliku kiriku *****kälise Jumalaema kogudus, mis allub Rooma Katoliku Kirikule. Milline sõna nimetuses on asendatud tärnidega?
33. Milline Venemaa vabariik 92900 km², elanikke 212 000? Oiroodi autonoomne oblast moodustati 1922 ja kandis seda nime kuni 1947. Ainus linn on seal halduskeskus, seegi sai linnaks 1928. Põliselanikke kutsusid esmasaibunud venelased valgeteks kalmõkkideks
34. Kes [1894-1918]?
Tänavu suvel avati ühes Euroopa pealinnas ühe rahva rahvuskangelase pronkskuju.

36. Milleks kasutatakse neid esemeid ?

37. Millises riigis asub see ühesendisel euromündil kujutatud kaheksanurkne keskaegne loss [ehitatud 1240-1250]? Paljud lossidele tavalised elemendid nagu vallikraav, tõesild, köök jne puuduvad.

38. Milleks kasutati seda monstrumit aastal 1919?

39. Seltskonnategelase Kim Kardashian'i kasuisa on spordiajalukku korraliku jälje jätnud mees. Võistelnud ka Kadrioru staadionil. Viimasel ajal levivad visalt kuuldused, et ta on naiseks hakkamas, aga seni kannab ta igatahes mehe nime, millist?

40. Mille nägemise peale hakkavad higistama inimesed, kellel esineb gustatoorne higistamine? (Äärmuslikumal juhul tuntud ka Frey sündroomina)

41. Kuidas nimetatakse selliseid raskeid eriti laia [30-40 cm] teraga spetsiaalseid kirveid, mida kasutati palju XIX sajandi teisel poolel raudteeliiprite tahumiseks. Täpselt sama nime kannab ka tuntud lastekaup.

42. Kes? See venelane on juhtinud 15 aastat noorteühingut „Avatud Vabariik”. Tal on sissesõidukeeld Venemaale ja Valgevenes. Kuulete tema videopöördumist „Käi persse, Vladimir Putin”.

43. Päike on Galaktika ehk Linnutee [ϕ 100 000 valgusaastat] äärealal asuv täht-. Galaktika omakorda kuulub kohaliku galaktikarühma [ϕ 10 miljonit va], mis omakorda kuulub Virgo ehk Neitsi superparve [ϕ sada miljonit va]. See omakorda kuulub aga üle viiesaja miljoni valgusaasta läbimõduga hiljuti havai keelest nime saanud superparve. Mis nime kannab see teadaolevalt suurim superparv?
44. Millisest Eesti järvest on leitud ainus veealune muinasaegne asulakoht? Järve keskosas oleval 1-2 m sügavusel alal on näha palkeehituste jäänuseid. Samasuguseid asulakohti on veel Poolas Masuurias ning Lätis Araiši järves..Järve sügavus on kuni 26,8 meetrit.
45. Kes? Ta valiti USA presidendiks 1825. Enne seda viibis ta riigisekretärina Tallinnas konsulaarameti probleemi lahendamiseks. Lühivisiit venis kolme nädala pikkuseks, kuna tuli oodata halbade jääolude paranemist. Sel ajal jõudis ta Tallinnas ooperisse, ballile ja isegi avalikku sauna.
46. Nt ujumisstiilide paljususega võrreldes on jooksjad jäänud vaeslapse osasse ja kergejõustikul on siin veel hulk arengumaad. 2012. aastal püstitas jaapanlane Kenichi Ito peale 9-aastast harjutamist maailmarekordiks omas stiilis 100 m jooksus 17,47 sekundit. Kuidas sportlane distantsti läbis ?
47. Millega on tegemist? Seda on siiani tehtud 25 korda, alati aasta või poolaasta viimasel päeval, esmakordselt 1972, viimati 30. VI 2012. Üks osa teadlasi suhtus sellesse igati positiivselt, teine osa väga kriitiliselt, seetõttu tulevikus võib-olla enam nii ei tehta.
48. Kes? See Tartu Ülikooli professor on kaua tegelenud eesti perekonnanimede uurimisega. Ta on raamatu „Eestlaste perekonnanime allikad autor”. Tänu temale ja abilistele on Internetis avatud kaks andmebaasi: 1822-1935 pandud perekonnanimede algkodud ning EW-s eestistamise käigus muudetud perekonnanimed.
49. Millega erineb kõigist teistest kübarseentest USA Oregoni osariigis Lõuna Oregoni Ülikooli professori Robert Coffan'i 2005 avastatud seeneliik *Psathyrella aquatica*? Seene kübarate läbimõõt on 8-15 mm.

50. Milline taimeperekond? Maailmas üle kaheksa liigi. Näete fotol harilikku ..... See on juurteta putuktoiduline taim, mille varre pikkus on mõnikord üle meetri, Eestis tavaline. Üks India liik suudab ühe tunniga püüda kuni 6000 putukat.

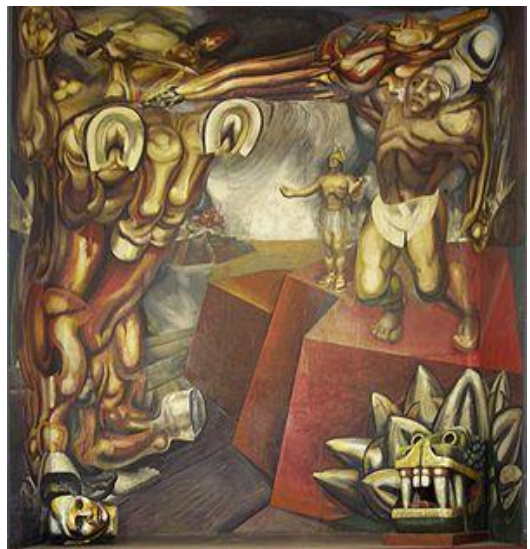
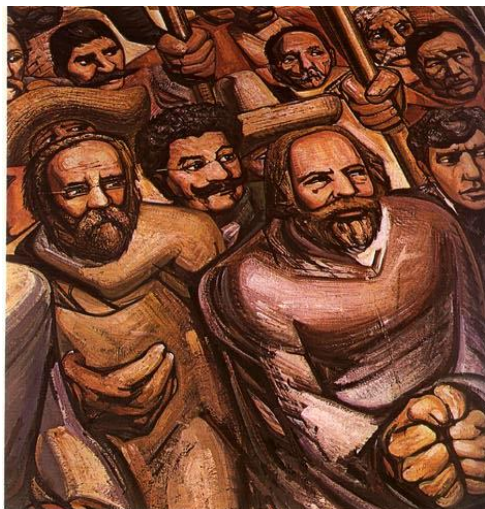

51. Kes on see kristlik valitseja, kes kohtub Suleyman I –ga ja kes on nende kohtumise jäädvustanud kunstnik?

NB! Kaheosaline vastus

52. Kes on autor ?

53. Islamiriigi ISIS võitlejad kardavad kurdide pešmerga naispataljone nagu vanakurat välku. Miks ?
54. Kes [1932 Tarvastu vald-1972 Tallinn]? Ta oli Jüriöö jooksu algataja ning 1.-8. ja 10.-11. korraldaja. Tema perekonnanimi on sage ilmateadetes.
55. Kes on „Atmostas Baltija”, „Bunda jau Baltija” ehk „Ärgake Baltimaad” helilooja? See venelane on sündinud 1947.
56. Soomlane Sami Lotila on Eestis elanud ca 20 aastat. Ta on eesti keeles avaldanud kaks raamatut: „Kasutusjuhend: Soome” ja „***** entsüklopeedia” Mis sõna on tegelikult tärnide asemel?

57. Selma Lagerlöfi "Nils Holgerssoni imeline teekond läbi Rootsi" (1906–1907) peaks kõigile põhijoontes tuttav olema. Millise eesmärgiga see teos kirjutati?
58. Veel eelmise sajandi keskel võis 2 meetrit ületanud mees pidada end rahvusvahelise tasemega kõrgushüppajaks, nüüd kehtib sama naiste kohta. Kes hüppas esimese naisena 2 meetrit kõrgust ?
59. Hitleri-aegsel Saksamaal oli abiellumine tähtis riiklik sündmus, kus eelnevalt rassipuhtuse kontrolli läbinud noored pandi paari suurejoonelise natsionaalsotsialistliku tseremoonia saatel. Iga noorpaar sai ka erilise isikliku kingituse Hitlerilt eneselt. Mida füürer noortele kinkis ?
60. Kõige rohkem vett inimese kohta ei kulutagi USA. Esikohal on umbes 5 miljoni elanikuga kõrberiiik, milles kulutatakse vett 4 korda rohkem, kui USA-s ja 13 korda rohkem, kui Hiinas (1 elaniku kohta). Selles riigis kulub vett 5500 m³ elaniku kohta aastas (15 m³ päevas). Plaanis on raja 103 km pikkune ja kuni 18,6 km laiune Krašori järv .
61. Los-Angeles Lakersi aasta on alanud 7 järjestikkuse kaotusega. Meeskonna motiveerimise võttis käsile pornostaar ....., kes lubas seksida kogu meeskonnaga, kui nad saavad järjest 47 võitu. Seega ei lubanud ta tegelikult mitte midagi, aga kõmu tõstis siiski. Kes? Sama perekonnanimega kitarrist on plaadistanud ka eesti muusikat.

62. Kes [1907-1970]? Ta on enda loodud meetodil säilinud skeletijäänuste põhjal taastanud inimese välimuse: Timuri, Jaroslav Targa, Ivan Julma, Friedrich Schilleri, Valma mehe, neadertaallase, ...

63. Kes on helilooja, rohkem tuntud lauljana? Kuulete tema tippu jõudnud laulu kahe teise laulja esituses.

64. Torontos suri 1983 Lilia Lilleorg, Ajaleht Vaba Eestlane avaldas 13. XII tema omastele 5 surmakuulutust. Lilia õe abikaasa oli maailmas väga tuntud poliitik [1894-1971]. Kes? Eestlane oli vaid härra Johannes Lilleorg [kes suri Nõukogude Eestis 1951, maetud lisaku kalmistule], Lilia ja tema õde mitte.

Lilia ↗

↖ Lilia õde

65. Kelle nime kannab Portugali tähtsaim aumärk [asutatud 1960]? Tänavu sai selle jalgpallur Cristiano Ronaldo. Arnold Rützel sai 2003. aastal
66. Mitmenda lapsena sündis perre relvakonstruktor Mihhail Kalašnikov? Sama palju on haruldasi muldmetalle [need on lantanoidid ning ütrium ja skandium].
67. See tubli 40 aastane mees lõi sportlase karjääri kõrval segatantsurühma Sakutajad ning osales ise tantsides tänavu Tallinnas XIX Tantsupeol. Kes?
68. Partenokarpseid vilju võib leida õuna- ja pirnipuudel, sellised on ka mitmed kurgisordid. Mille poolest erinevad partenokarpsed viljad tavalistest ?
69. Mehhiklane Quirino Mendoza y Cortéz [1862-1957] lõi 20-aastaselt oma tuntuima laulu „Cielito lindo” [tõlkes umbes: Taevalikult kaunis daam]. Seda rahvusvahelise tunnustuse saavutanud laulu on esitanud ka Luciano Pavarotti ja Lady Gaga. Mehhiko jalgpallifännid laulavad seda oma meeskonna ergutuslauluna rahvusvahelistel võistlustel. Millise Eesti rahvaliku lauluga on tegemist?
70. „Veritatem dies aperit“ Mida tähendab see ladina sentens eesti keeles?

VASTUSED Viljandi paarismäng 15. novembril 2014

- 1 Vilma Luik
- 2 Lembit Eelmäe
- 3 kivikoha, meruu, tume-kivikoha
- 4 Valda **Raud**
- 5 Montreal
- 6 vettehüpped
- 7 krakovjak
- 8 Orhan Pamuk
- 9 kodukäija, surnu
- 10 Manolis Glezos
- 11 punased kääbused
- 12 korraldas nn Jääretke Tallinn-Helsinki-Kroonlinn
- 13 Mironov [Jevgeni ja Andrei]
- 14 Liivaku Leena
- 15 Vorontsov(a)
- 16 kabuki-teater
- 17 auruauto [Dampfkraftwagen]
- 18 junnlased [Junnumaa]
- 19 Rannapungerja
- 20 karaiimid, karaiidid
- 21 Kaleph Jõulu
- 22 Willi Stoph
- 23 Kazbek, Mkinvartsveri
- 24 arhiiv[1944 Saksamaale viidud Tallinna Linnaarhiiv]
- 25 Januss Johansons
- 26 Uku Masing
- 27 sõudmine
- 28 Läti [Mõisaküla lähedal]
- 29 Guccio Gucci
- 30 Muhu
- 31 Maret Aronovich, Mara Maret Aronovich s. Rebane
- 32 Kolme
- 33 Altai Vabariik
- 34 Gavriilo Princip
- 35 Johannes Heesters
- 36 mate tee joomiseks
- 37 Itaalias
- 38 grippi haigestumise vältimiseks
- 39 Bruce Jenner
- 40 toidu
- 41 lutt, lutid
- 42 Jevgeni Krištafovitš
- 43 Laniakea
- 44 Koorküla Valgjärves
- 45 John Quincy Adams
- 46 neljakäpuli
- 47 liigsekundi lisamine Maa pöörlemise aeg lustamisest
- 48 Aadu Must
- 49 kasvavad vee all
- 50 vesihernes

- 51 Francoois I ; Tizian
- 52 David Alfaro Siqueiros
- 53 naiste poolt tapetu ei saa paradiisi
- 54 Endel Tuul
- 55 Boriss Rezniks (sõnad Valdis Pavlovskis)
- 56 Lolluse
- 57 Rootsi geograafia algklasside õpikuks
- 58 Rosemarie Ackermann sündinud Witschas
- 59 luksuslikus pulmaväljaandes „Mein Kampf”
- 60 Türgmenistan
- 61 Sadie Santana
- 62 Mihhail Gerassimov
- 63 Kerli Kõiv [artikkel Wikipedias vähemalt 24 keeles]
- 64 Nikita Hruštšov
- 65 Henrik Meresõitja orden, orden du Infante Dom Henrique, Prits henry orden
- 66 17
- 67 Valmo Kriisa
- 68 seemneteta või idanemisvõimetute seemnetega
- 69 Joo, sõber joo „Mul kodus on üks vana nõid, ...”
- 70 aeg selgitab tõe, tõe selgub aja jooksul, aeg annab arutust